

ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Administrative Strategies School for Granted Royal Award

of the Basic Education Northeastern Thailand

อภิชาติ นาลาห์^{1*} สุบัน มุขธรโกษา² สำเร็จ ยुरชัย³ และ สุนทร ฉมารัตน์⁴

Apichat Nalao^{1*} Subun Mooktarakosa² Sumrej Yurachai³ and Sunthon Chamarut⁴

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Doctor of philosophy Program in Educational Administration, Graduate School, North Eastern University

^{2,4}อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Lecturer, Educational Administration Program, Graduate School, North Eastern University

³รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Associate Professor, Educational Administration Program, Graduate School, North Eastern University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลพระราชทาน จำนวน 297 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์ จำนวน 9 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษาหรือการบริหารสถานศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีวิทยฐานะระดับเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี หรือเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการประเมินสถานศึกษาพระราชทาน 3) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์นำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แนวประเด็นการสนทนากลุ่มแบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินร่างกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และการใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ส่วนค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการ

*Corresponding author Mobile: +66 (0) 819750200

Email address: hinladwungtor@gmail.com

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในภาพรวมมีค่าดัชนี $PNI = 0.39$ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็น ที่มากที่สุด โดยมีค่าดัชนี $PNI = 0.41$ 2) ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์หลัก คือ 1) พัฒนาทีมบริหารเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง 2) การมีส่วนร่วม 3) การพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 4) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา 5) พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ 6) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การพัฒนาครูผู้มืออาชีพ

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การบริหาร, ประสิทธิภาพ, สถานศึกษารางวัลพระราชทาน

Abstract

The purposes of the research seemed 1) to investigate the current conditions and desirable conditions of school administration to receive the royal award of the basic education of Northeastern Thailand, and 2) to give presentations on the administrative strategies to receive the royal award of the basic education of Northeastern Thailand. The research seemed to be a mixed method research. The samples of the research contained 297 school administrators and teachers who received the royal award of the basic education of Northeastern Thailand, 9 qualified people who earned Ph.D. degrees in educational administration or with academic standing in expert level and had up to 10 years work experience, or had the experience of evaluating royal schools, and 14 interested persons who evaluated the appropriateness and possibilities of the administrative strategies to receive the royal award of the basic education of Northeastern Thailand. The research instruments were questionnaires, interviews, structured focus groups, evaluation forms for the draft strategic plan, and content analysis. The collected data were analyzed by frequency, percentages, arithmetic means, standard deviation, content analysis, and Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). The findings of the research indicated that; in terms of conditions of school administration to receive the royal award of the basic education of Northeastern Thailand, on the whole, the current conditions seemed to be at the moderate level, and the desirable conditions seemed to be at the highest level. In addition; on the whole, the modified priority needs index of the desirable conditions of school administration to receive the royal award of the basic education of Northeastern Thailand was 0.39. When each side was considered that had arithmetic means with descending order, it was found that the participation and the qualifications of school administrators were considered to be highest priority ($PNI=0.41$). The administrative strategies to receive the royal award of the basic education of Northeastern Thailand consisted of 7 strategies; that is, the development of leaders of educational change, participation, the development of the environment both inside and outside the schools, the preparation of the strategic plan of school administration, the development of the effective academic administration system, the development of the information technology system, and providing high-quality professional development for teachers.

Keywords: Administrative Strategy, Effectiveness, Royal Award School

บทนำ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge Based Society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นในกระบวนการบริหารจัดการจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการขององค์กรอยู่รอด บังเกิดผลดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2550) จากการปรับเปลี่ยนบริบทโครงสร้างของการบริหารจัดการศึกษาไทยตามรูปแบบใหม่ในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาโดยมีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและให้ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์บนเวทีโลกซึ่งมุ่งถึงความมีประสิทธิภาพเป็นสำคัญการบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในยุคปัจจุบันภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542” และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ตามมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยยึดหลักการการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพในด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ทั้งทางด้านวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป เพื่อให้เกิด ความคล่องตัว และมีอิสระในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาที่จะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านกระบวนการจัดการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่โรงเรียน

คุณภาพ” ซึ่งถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญใน การเป็นกลไกให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศ และเกิดความเสมอภาคในการให้บริการทางการศึกษาทฤษฎีที่เชื่อมโยงกันและได้มาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องสร้างองค์กรของตนเองให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้จัดการความรู้ พัฒนาความรู้ พัฒนาความคิด และพัฒนาศักยภาพ การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของบุคลากรในโรงเรียนที่จะได้เรียนรู้จากกระบวนการบริหารของผู้บริหาร และความรู้ความสามารถที่นักเรียนจะได้รับจากการสอนของครูที่มีคุณภาพ อันหมายถึง ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (รัชพล คชชารุ่งโรจน์, 2548) สถานศึกษารางวัลพระราชทานเน้นคุณสมบัติของสถานศึกษาต้องเป็นสถานศึกษาที่สามารถบริหารการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน งานวิชาการ งานธุรการ ปกครองและบริการความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน อันจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เยาวชนและสถานศึกษาอื่นๆ โดยปีการศึกษา 2507-2554 พบว่า มีสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานไปแล้ว จำนวน 3,386 แห่ง (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2555) สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานนับเป็นสถานศึกษาด้านแบบหรือสถานศึกษาตัวอย่างในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับสถานศึกษาโดยทั่วไปได้เป็นอย่างดี สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานจึงเป็นผล จากการกระทำความดีอย่างสม่ำเสมอเกิดการพัฒนาให้เห็นเด่นชัด และสมควรอย่างยิ่งที่จะดำรงรักษาภาพความดีงามนั้นให้ยั่งยืนตลอดไปความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผลงานด้านบริหาร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Lachawanich, 1985) จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนที่ยังไม่เคยได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมาพบว่า โรงเรียน ส่วนใหญ่ประสบปัญหาล้ำคล้ายคลึงกัน 3 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านผู้บริหารพบว่าผู้บริหาร ขาดภาวะการเป็นผู้นำในการที่จะขับเคลื่อนการบริหารจัดการโรงเรียน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2) ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะ ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถ เพราะมีการกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน ที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติ หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด สื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารมีใช้อย่างจำกัด หรือใช้ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 3) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ก็ไม่มีบทบาทมากนักหรือน้อยมากหรือไม่เลยในบางพื้นที่ ชุมชน ผู้ปกครอง มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้จากที่มาและความสำคัญของปัญหา การบริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มานำเสนอ ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับศึกษารางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Research) ซึ่งมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ ตำราและเอกสารวิชาการ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ระยะที่ 2 การวิจัยภาคสนามเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ปี 2546 - 2556 จำนวน 1,324 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan.1970 (อ้างในธีรวุฒิเอกะกุล, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการวัดแบบลิเคิธสเกล (Likert,1970)

3. **การสร้างเครื่องมือในการวิจัย** มีการดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำส่งโรงเรียนที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ ลงรหัสและวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องและความตรงของเนื้อหา (IOC) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ รวมทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ระยะที่ 3 ร่างยุทธศาสตร์ โดยใช้ผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ร่างยุทธศาสตร์ ตรวจสอบและประเมินยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างยุทธศาสตร์ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์ โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คนประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ

ทางด้านการบริหารการศึกษาหรือการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ คือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีวิทยฐานะระดับเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน และผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการประเมินสถานศึกษาพระราชทาน จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีส่วนได้เสีย อีก 2 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินร่างยุทธศาสตร์ โดยใช้แบบประเมินจากผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษารางวัลพระราชทาน จำนวน 14 คน

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดส่วนค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในภาพรวมมีค่าดัชนี PNI = 0.39 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วม และด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นที่มากที่สุดโดยมีค่าดัชนี PNI = 0.41รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ของการบริหารสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทาน	ความต้องการจำเป็น	
	PNI modified	ลำดับ ความ สำคัญ
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา	0.41	1
ด้านการมีส่วนร่วม	0.41	1
ด้านการวางแผน	0.40	2
ด้านการบริหารงานทั่วไป	0.39	3
ด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ	0.38	4
ด้านการบริหารงานวิชาการ	0.38	4
ด้านการบริหารงานบุคคล	0.36	5
เฉลี่ย	0.39	-

1.2 ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา
เพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตะวันออก
เฉียงเหนือประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 20 กลยุทธ์
ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาทีมบริหารเป็นผู้นำแห่ง
การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาทีมบริหารให้เป็นแบบ
อย่างที่ดีมีความเป็นผู้นำ กลยุทธ์ที่ 2 บริหารสถานศึกษา
โดยยึดหลักธรรมาภิบาลกลยุทธ์ที่ 3 รูปแบบการบริหาร
สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การมีส่วนร่วมกลยุทธ์ที่ 1
พัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกลยุทธ์
ที่ 2 สร้างภาคีเครือข่ายด้านการบริหารและด้านวิชาการ
ของสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อม
ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนา
สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษากลยุทธ์ที่ 2
การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่พร้อม
ใช้งาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การ
บริหารสถานศึกษากลยุทธ์ที่ 1 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ
สถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีกลยุทธ์ที่ 2

การจัดระบบการประกันคุณภาพกลยุทธ์ที่ 3 การบริหาร
เชิงกลยุทธ์และใช้หลักการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบการบริหารงาน
วิชาการให้มีประสิทธิภาพกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษากลยุทธ์ที่ 2 การจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาระบบการ
วัดผลประเมินผลการเรียนกลยุทธ์ที่ 4 การผลิต การใช้
การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้กลยุทธ์ที่ 5
การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
สถานศึกษากลยุทธ์ที่ 2 ระบบการบริหารจัดการเทคโนโลยี
สารสนเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาครูสู่มืออาชีพ
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาครูให้มีความรู้ทักษะวิชาการและ
กระบวนการจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 สร้างขวัญกำลังใจ
ในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 3
การเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะทางวิชาชีพ

1.3 ผลการประเมินความเหมาะสม และ
ความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา
เพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยภาพรวม พบว่า ด้านความ
เหมาะสมยุทธศาสตร์พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการพัฒนาครูสู่มืออาชีพมีความเหมาะสมมากที่สุด
(ค่าเฉลี่ย = 4.71) รองลงมา คือ ยุทธศาสตร์พัฒนาสภาพ
แวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.67)
และ ส่วนยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดคือ พัฒนา
ทีมบริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ค่าเฉลี่ย = 4.33)

ด้านความเป็นไปได้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาครู
สู่มืออาชีพมีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.80)
รองลงมาคือ พัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก
สถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.71) ส่วนยุทธศาสตร์ที่มีความ
เป็นไปได้น้อยที่สุดคือยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย
= 4.53)

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งนี้ ได้ข้อความรู้ใหม่ 7 ยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยสามารถนำมาเสนอเพื่ออภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาฝ่ายบริหารให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง มีผลการประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน สูงเป็นอันดับ 1 มีค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.41$) ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่งผู้บริหารคือผู้กำหนดนโยบาย ทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้นำที่ดีควรมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดมุมมองใหม่ๆ เพื่อก้าวทันยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ ความสามารถเทคนิควิธีการบริหารอย่างดียิ่งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร ยึดหลักการทฤษฎี และผลประโยชน์ขององค์กรเป็นที่ตั้งโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีคุณธรรมจริยธรรม ให้ความยุติธรรมกับทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัย วิเศษ ภูมิวิชัย (2552) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นลำดับที่ 1 สอดคล้องกับ สุทธนา อันเกียรติพงษ์ (2552) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ปัจจัยที่สำคัญอันดับสองคือ ด้านผู้บริหารอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทั้ง 4 ด้านคือ ด้านโรงเรียน ด้านครูและบุคลากร ด้านผู้บริหารและปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ รุญเจริญ (2550) กล่าวว่า การจัดการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยองค์กรปฏิบัติคือ สถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติ

ภารกิจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดีและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การมีส่วนร่วม มีผลการประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน สูงเป็นอันดับ 1 มีค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.41$) แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีความสำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบบริหารศึกษาแบบมีส่วนร่วม และสร้างภาคีเครือข่ายทางการบริหารและวิชาการเพื่อให้การขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับ อนุกุล ศรีสมบัติ (2556) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้นถ้าหากโรงเรียนให้โอกาสกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจัดการศึกษา การตัดสินใจ และการประเมินผล ย่อมส่งผลให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนา นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีทัศนคติทางบวก ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพ มีคุณภาพ และเกิดความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร สอดคล้องกับ บรรดา บุญสิงห์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเปือยน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการบริหารการจัดการองค์กรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีผลการประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารต่อการบริหารสถานศึกษา

เพื่อรับรางวัลพระราชทานสูงเป็นอันดับ 2 มีค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.40$) แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมซึ่งได้กำหนดกลยุทธ์ไว้สองกลยุทธ์คือการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาและการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเศษ ภูมิวิชัย (2552) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษามี 12 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะกรรมการสถานศึกษา แรงจูงใจในการทำงาน และความผูกพันต่อสถานศึกษา สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารจัดการหลักสูตรสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงสร้างสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรมาตรฐานในการทำงานของครู และ ยังสอดคล้องกับ สุทธนา อันเกียรติพงษ์ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า มีตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านครู และบุคลากรอื่นๆ ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy & Miskel (2001) ที่ให้ทรงชนะว่าบรรยากาศขององค์กร เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารของผู้บริหารและส่งผลถึงความสำเร็จหรือประสิทธิผลของโรงเรียนรวมถึงสอดคล้องกับ วิรัตน์ ฉัตรวิโรจน์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยในเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขตที่ 40 พบว่า ยุทธศาสตร์การปรับปรุงสภาพแวดล้อม บรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีผลการประเมินความต้องการจำเป็น สูงเป็นอันดับ 2 เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากร

อื่นๆ ที่อยู่ภายในโรงเรียน ทั้งอาคารสถานที่ ตัวบุคคล ซึ่งบรรยากาศภายในโรงเรียนนั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้และพัฒนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสม และทันสมัยเสมอ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา มีผลการประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานสูงเป็นอันดับ 2 มีค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.39$) แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญในเรื่องการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย ทิศทาง เป้าหมาย ผลสำเร็จและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในองค์กร นั้นหมายถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดขึ้น แผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ โครงการกิจกรรมต่างๆ ต้องสอดคล้องกัน และสามารถวัดผลประเมินผลได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ แนวคิดของ พิมลพรรณ ดุขิยามิ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ การจัดโครงสร้างและทรัพยากร การจัดบุคลากรและการอำนวยการ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การติดตามและประเมินผล และสอดคล้องกับ นงนุช สุระแสน (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป 5) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 6) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ

7) ด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และยังสอดคล้องกับแนวคิดทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ Wheelen and Hunger (2002) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง ชุดของการตัดสินใจทางการบริหารและการปฏิบัติ ซึ่งกำหนดผลการปฏิบัติงานระยะยาวขององค์กร และ Thompson and Strickland (2003) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง ขั้นตอนของการบริหารที่ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic vision) การกำหนดจุดประสงค์ (Setting Objective) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) และการปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Setting Objective) การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเริ่มจากวิสัยทัศน์ จุดประสงค์ และการกำหนดกลยุทธ์ แล้วบริหารให้เหมาะสม จากความหมายของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการขององค์กร และยังสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความสำเร็จของสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้สถานศึกษาได้รับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ได้แก่ การมีระบบบริหารจัดการที่ดีในหลายรูปแบบ อาทิ การกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ การถือการดำเนินงานในแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ มีผลการประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานสูงเป็นอันดับ 3 มีค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น ($PN_{Imodified} = 0.38$) แสดงให้เห็นผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการ

กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจเนื่องมาจากงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษามักจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการเรียนการสอน งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายในและงานอบรมทางวิชาการสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2539) ได้ให้ทรงเสนอว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน จุดประสงค์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับ นงนุช สุระแสน (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์พัฒนาวิชาการและการเรียนรู้ให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เต็มศักยภาพพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลการประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานสูงเป็นอันดับ 3 มีค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น ($PN_{Imodified} = 0.39$) แสดงให้เห็นผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสถานศึกษา และระบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะเทคโนโลยีสารสนเทศ จะช่วยผู้บริหารสถานศึกษาในการแก้ปัญหาและตัดสินใจในกระบวนการบริหาร

ให้มีความคล่องตัวในการเรียกใช้ จะทำให้สารสนเทศดังกล่าวเป็นประโยชน์และเหมาะสมกับการตัดสินใจของผู้บริหาร และพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสามารถสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เสริมสร้างความเท่าเทียมในสังคมและการกระจายโอกาส เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรมีการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้พร้อมใช้อยู่เสมอ สอดคล้องกับ วิเศษ ภูมิวิชัย (2552) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะกรรมการสถานศึกษา แรงจูงใจในการทำงานและความผูกพันต่อสถานศึกษา สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นงนุช สุระแสน (2555) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องมาจากเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญเป็นทั้งเครื่องมือหลักและเครื่องมือสนับสนุนที่ต้องจัดหา และนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การกำหนดทิศทางและนโยบายการจัดการศึกษาของ

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาครูสู่มืออาชีพ มีผลการประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานเป็นอันดับ 4 มีค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น (PNI^{modified} = 0.36) แสดงให้เห็นผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มืออาชีพซึ่งได้กำหนดไว้ 3 กลยุทธ์ คือ พัฒนาคู่มืออาชีพให้มีความรู้ทักษะวิชาการและกระบวนการจัดเรียนรู้ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร และการเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะทางวิชาชีพ ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มืออาชีพจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ทุกองค์กรต้องให้ความสำคัญสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ ฉัตรวิโรจน์ (2556) ได้ศึกษาวิจัย

เรื่องยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อควมมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาการพัฒนาคู่มือและบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ การสร้างและพัฒนาจิตสำนึกของครูต่อความรับผิดชอบงานในหน้าที่ ด้วยความทุ่มเท เสียสละ การส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากร ให้มีสมรรถนะสากลด้วยโครงการและกิจกรรมและพัฒนาคู่มือ และบุคลากรทั้งระบบให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความสำเร็จของสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้สถานศึกษาได้รับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประกอบด้วย 1) การมีระบบบริหารจัดการที่ดีในหลายรูปแบบ 2) การเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกภายในสถานศึกษา 3) การกำหนดทิศทางพัฒนาที่ชัดเจน 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีความสามารถในการกระตุ้นชี้นำ ผลักดันให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ความตระหนัก ความมุ่งมั่นของครูในการพัฒนาตนเอง 6) การได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรส่งเสริมสนับสนุนและกำหนดนโยบาย วิธีการพัฒนาสถานศึกษาโดยคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนามาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 สถานศึกษาควรนำแนวคิดจากการวิจัยไปพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ให้เกิดผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาและเกิดความต่อเนื่องยั่งยืน

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

2.3 สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพในลักษณะการศึกษาเชิงลึกหรือกรณีศึกษา เพื่อร่วมกันค้นหาว่ามีตัวแปรอื่นอีกหรือไม่ที่สามารถนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.2 ควรศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

3.3 ควรศึกษาวิจัยในด้านวิธีการประเมินความสำเร็จของยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนเป็นรูปธรรมและสามารถพัฒนาปรับปรุงในการบริหารในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ: ศรสภา.
- งามตา ธาณิวรรณ. (2533). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยโสธร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง จำกัด.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นงนุช สุระแสน. (2555). **การพัฒนากุลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- บรรชา บุญสิงห์. (2557). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเปือยน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2**. **วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น 9(2)**, 23-31.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

รัชพล คชชารุ่งโรจน์. (2548). **คิดทำที่หลากหลาย กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนทันสมัย.** กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาพิพย์.

วิรัตน์ ฉัตรวิโรจน์. (2556). **ยุทธศาสตร์การบริหาร ที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

วิเศษ ภูมิวิชัย. (2552). **องค์ประกอบที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.

สุทธนา อันเกียรติพงษ์. (2552). **การวิเคราะห์ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของ โรงเรียนอนุบาลเอกชน.** วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภัทรา วีระวุฒิ. (2556). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2550). **โครงการคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล พระราชทาน.** <http://bet.obec.go.th/RSBE/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับบุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารประกอบการอบรมการบริหารจัดการ เชิงกลยุทธ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความสำเร็จของ สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน.** สำนักทดสอบทางการศึกษา.

อนุกุล ศรีสมบัติ. (2556). **การพัฒนารูปแบบความ สัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบพหุระดับของ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2539). **เอกสารชุดความรู้พื้นฐาน การวางแผนสำหรับผู้บริหาร หรือผู้บังคับการ วางแผนในหน่วยงานหรือองค์กร.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Edmonds, R. R. (1979). **Effective Schools for the Urban Poor. Educational Leadership.** 37(10): 15-24.

Hoy, Wayne K., and Miskel, Cecil G. (2001). **Educational Administration: Theory, Research, And Practice.** McGraw – Hill, Inc.

Lachawanich, T.1985. **Factors Affecting the Success or Failure of the Community School of Primary Education in Thailand 1972-1983.** Doctoral Disertation. University of Michigan.

LiKert, Rensis. (1970). **The Huma Resources:- Casesand Concept.** New York: Hart
CoutBrace World in Coperated.
Purkey, S., and Smith, M. (1983). Effective
Schools: a Review. **The Elementary
School Journal.** 83(4), 427-452.

Steers, Richard M., Ungson, Gerardo R., &
Mowday, Richard T. (1985). **Managing
Effective Organizations:** An introduction.
Boston, Mass: Kent Pub. Co. An introduction.
Boston, Mass: Kent Pub. Co.